

τῆς γῆς ὑπαρξίν τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἐπὶ πόσον χρόνον θέλει διαρκέσει ἢ κολοσοιαία αὕτη τῆς θερμότητος. Δὲν θὰ παύσῃ ἐπὶ τέλους ὁ ἥλιος θερμαίνων καὶ ζωογονῶν τοὺς πλανήτας του; Καὶ περὶ τοῦ θέματος τούτου δίδει ἡ φυσικὴ ἐξηγήσεις τινάς, ὡς ἐν τῇ ἐπομένῃ παραγράφῳ θέλομεν ἀναπτύξει.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΑ

ὑπὸ ΑΛΕΞ. Δ. ΒΑΛΒΗ

Ἄπο μακροῦ ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα ἐὰν αἱ διαφοροὶ ἀνθρώπιναι φυλαὶ ἀνήκουσιν εἰς ἓν εἶδος ἢ ἂν ἐκαστὴ χώρα κέκτηται τὰ ἰδιάζοντα αὐτῆς εἶδη πο-

Γυνὴ τῆς Γουινέας

λυάριθμα δὲ συγγράμματα ἐγράφησαν ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οἱ μὲν ἀνεγνωρίζουσι πλεῖστα εἶδη ἀριθλήως διακεκριμένα ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄλλοι διαβλέπουσι μόνον ἀπλῆς φυλᾶς ἢ ποικιλίας· ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων δὲ τεκμηρίων ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους εἶνε ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη ἀλήθεια ὅτι εἶδη ζωικὰ διάφορα καὶ αὐτὰ εἶτι τὰ μᾶλλον πρὸς ἄλληλα προσεγγίζοντα δὲν δύνανται νὰ παραγάγῃσι γενεὰν μικτὴν, ἐν ᾧ βλέπομεν ὅτι αἱ διάφοροι φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων μίγνυνται μεταξύ των παράγουσαι φυλᾶς μικτογενεῖς ἀορίστως γονίμου. Ὁ ἀπόλυτος χαρακτήρ τοῦ εἶδους εἶνε ἡ συνεχὴς γονιμότης ἐνῶ ἡ μίξις δημιουργεῖ περιορισμένην μόνον γονιμότητα « ὁ ἀνθρώπος, λέγει ὁ Buffon ὁ λευκὸς ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ὁ μέλας ἐν τῇ Ἀφρικῇ, ὁ κίτρινος ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὁ ἐρυθρὸς ἐν τῇ Ἀμερικῇ εἶνε ὁ αὐτὸς πάντοτε φέρων τὸ χρῶμα τοῦ κλίματος. » Κατ' αὐτὸν εἰς τὸ κλίμα, εἰς τὴν θερμοκρασίαν, εἰς τὸ φῶς, ὀφείλονται οἱ ἰδιάζοντες χαρακτήρες οἵτινες διαφοροποιοῦσι τὰς ἀνθρωπίνους φυλὰς· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ἐπενέγκωμεν διαφορῶς ἐνστάσεις εἰς τὴν γνώμην τοῦ Buffon. Πᾶσαι αἱ γαῖαι αἱ κείμεναι ἐν τῇ διακεκωμένῃ ζῶνῃ δὲν κατοικοῦνται, ὡς ἐν Ἀφρικῇ, ὑπὸ με-

λαγχρόων ἀνθρώπων· οἱ κάτοικοι τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἀμερικῆς εἰσὶν ἐρυθροὶ οἱ δὲ τῶν τροπικῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας κίτρινοι. Ἀπαντῶμεν πρὸς τούτοις φυλὰς λευκᾶς ζώσας ἀπ' αἰῶνων ὑπὸ τὸν φλέγοντα ἥλιον τῆς Ἀφρικῆς χωρὶς τὸ χρῶμα των νὰ μεταβληθῇ, ἐνῶ οἱ Samoïedes, οἱ Ἑσκιμῶ, οἱ Λάπωνες, οἱ ἐν τῷ μέσῳ τῶν πάγων κατοικοῦντες, ἔχουσι χρῶμα ἰσχυρῶς ὑπερυθρόχρουν.

Εἰς τὰς διαφορὰς ταύτας τοῦ χρώματος προστίθενται διαφοραὶ μορφῶν σταθερῶν καὶ ἐξηρημένων ἐκ τῆς ὀστεώδους κατασκευῆς. Μεγάλῃ βεβαίως ἀνομοιότητι ὑπάρχει μεταξύ τῆς κανονικῆς ὀψεως τοῦ Εὐρωπαίου πρὸς τὴν τοῦ Μαύρου, τὴν προεκτεινομένην προμήκως, καὶ τὴν τοῦ Ἰάπωνος ἢ τοῦ Κινέζου τὴν ἔχουσιν προέχοντα τὰ μῆλα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λοξοῦς. Οὐ μικρὰ ὡσαύτως ἀπόστασις ὑπάρχει ἀπὸ τοῦ Κάρφου τοῦ ἔχοντος μέγα καὶ ὠραῖον τὸ σῶμα καὶ νοήμονα τὴν διάνοιαν μέχρι τοῦ Ὀττεντότου, τοῦ τὸ δέμας μικροῦ τοῦ δυσειδοῦς καὶ βραδύνου· καὶ ὅμως ἀμφοτέροι ἀπ' αἰῶνων ζῶσιν ἀλλήλων ἐγγύς.

Ἄφ' ἐτέρου αἱ γλυφαὶ καὶ αἱ γραφαὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν μνημείων ἀποδεικνύουσιν ἡμῖν ὅτι οἱ εἰδικοί χαρακτήρες ἐκαστῆς φυλῆς εἰσὶν ἴδιοι καὶ ἀνεξίτηλοι καὶ οὐδαμῶς ἀνέκουσιν εἰς τὸ κλίμα, ἢ μᾶλλον ἡτῶν ἀνθρώπων διασπορὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνέρχεται εἰς χρόνους ἀρχαιοτάτους· τοῦτο δ' ἄλλως θὰ συνεφῶνει οὐ μόνον πρὸς τὰς ἀρχαιοτάτας ἱστορικὰς παραδόσεις τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς νεωτέρας γεωλογικὰς ἀνακαλύψεις.

Αὐτόχθων τοῦ Darfour

«Εἰ καὶ τὸ ἀνθρώπινον εἶδος, λέγει ὁ διάσημος Cuvier, φαίνεται ἐνιαῖον ἀφοῦ πάντα τὰ ἄτομα δύνανται νὰ μιχθῶσιν ἀδιακρίτως μετ' ἀλλήλων καὶ νὰ παραγάγῃσιν ἄτομα μόνιμα, ὅμως παρατηροῦμεν κληρο-

νομικούς τινες σχηματισμούς αποτελούντας τὰς φυλάς ἢ τὰς ποικιλίας». — Κυρίως εἰς τὸ χροῖμα τοῦ δέρματος καὶ τὴν σπουδὴν τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου στηρίζονται αἱ διακρίσεις αἱ γινόμεναι δεχταὶ ὑπὸ τῶν φυσιοδιφῶν. Ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου παρατηρήθη ὅτι

Γυνὴ τοῦ Khartoum

ἡ ἀνάπτυξις τοῦ κρανίου εἶνε ἐν ἀντιστρόφῳ λόγῳ πρὸς τὴν τῶν ἐσωτερικῶν μερῶν τοῦ προσώπου. Ὁ Camper γενικεύων τὴν παρατήρησιν ταύτην ὑπεστήριξε κατ' ἀρχὴν ὅτι ὁ βαθμὸς τῆς προεξοχῆς τοῦ μετώπου εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ παρέσχε μάλιστα τὸ μέσον τοῦ εὐρίσκειν τὸν μὲν διὰ καταμετρήσεως τοῦ δέ, τῇ βοήθειᾳ τῆς γωνίας τῆς σχηματιζομένης ὑπὸ δύο γραμμῶν, ὧν ἡ μὲν κατέρχεται καθέτως ἐκ τοῦ μετώπου μέχρι τῶν ἄνωτέρων τομέων, ἡ δ' ἑτέρα διευθυνομένη ὀριζοντίως τέμνει τὴν πρώτην διερχομένη διὰ τοῦ ἀκουστικοῦ τρήματος καὶ τῆς βάσεως τῶν ρωθίων. Ἡ προσωπικὴ γωνία εἶνε τοσοῦτω μᾶλλον ἀμβλεία ὅσῳ τὸ μέτωπον εἶνε ἀνεπτυγμένον καὶ ἡ φυλὴ νοημονεστέρα. Παραθέτομεν ἐνταῦθα μέτρα τινα

	Μέσοι ἔροι
Φυλαὶ λευκαὶ	820-770
Φυλαὶ κίτριναί	760-690
Φυλαὶ μαῦραί	670-400

Ἡ προσωπικὴ γωνία τῶν Γάλλων εἶνε κατὰ μέσον ἔρον 780· ἡ τῶν Σινῶν 720· ἡ τῶν Νέων Καληδονίων 700· ἡ τῶν Μαύρων τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς 670· ἡ τῶν Βοχισμάνων 600· ἡ τοῦ Οὐραγγοτάγγου 350—400 καθισταμένη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὀξυτέρα ἐφ' ὅσον κατεργάμεθα τὴν ζωολογικὴν κλίμακιν.

Ὁ Buffon ἐν μόνον εἶδος ἀνθρώπινον παραδέχεται. Ὁ Λιναῖος καίπερ συμμεριζόμενος τὴν γνώμην ταύτην παρεδέξατο ὡς ποικιλίας: 1ον τὴν φαῖαν Ἀμερικανικὴν· 2ον τὴν λευκὴν Εὐρωπαϊκὴν· 3ον τὴν κίτρινην Ἀσιατικὴν· 4ον τὴν μέλαιναν Ἀφρικανικὴν καὶ 5ον τὴν τερατώδη. Ἄλλοι φυσιοδίφαι διακρίνουσι μέγαν ἀριθμὸν φυλῶν ὃ δὲ Bory de Saint-Vincent

παραδέχεται δέκα καὶ πέντε εἶδη (ἐν τῷ Ζωολογικῷ δοκιμίῳ περὶ τοῦ Ἀνθρώπου). Ὁ Cuvier διακρίνει ἐν ταῖς ποικιλίαις τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους τρεῖς φυλάς κατ' ἐξοχὴν διακεκριμένας: τὴν λευκὴν ἢ Καυκασιακὴν, τὴν κίτρινην ἢ Μογγολικὴν καὶ τρίτον τὴν μέλαιναν ἢ Αἰθιοπικὴν. Ἐν τῇ Μογγολικῇ φυλῇ περιλαμβάνει τὴν Ἀμερικανικὴν ποικιλίαν, ἥτις νῦν κατὰ πάντας τοὺς νεωτέρους, ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον σύνολον. Δυσχερὲς εἶνε ἐν τῷ παρόντι νὰ κατορθώσωμεν ἐπιστημονικὴν ταξινομίαν τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν. Ἐὰν αἱ παρούσαι φυλαὶ ἦσαν καθαραί, ὁμογενεῖς, ἤρκει νὰ ἀθροίσωμεν τὰς διαφορὰς αὐτῶν καὶ τὰς ὁμοιότητας καὶ νὰ κατατάξωμεν αὐτάς κατὰ τὴν φυσικωτέραν κατατάξιν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω ἑλλείπει ἡ ἐνότης, αἱ φυλαὶ εἰσὶ διηρημέναι, διεσκορπισμέναι, μειγμέναι, συγκεχυμέναι κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ἀπὸ μυριάδων αἰῶνων. Τὰ ἀρχαῖα πλήθη ἐξηφανίσθησαν, καὶ εὐρισκόμεθα συχνάκις ἐνώπιον οὐχὶ πλέον φυλῶν, ἀλλὰ λαῶν, ὧν πρόκειται ν' ἀνχαράξωμεν τὴν ἀρχὴν.

Αἱ ταξινομίαι τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν λαμβάνουσιν ὡς βάσιν τοὺς φυσικοὺς χαρακτῆρας ὡς τὴν φύσιν τῶν τριχῶν, τὸ χροῖμα τοῦ δέρματος, τὸν σχηματισμὸν τοῦ κρανίου καὶ τὸν τῆς ρινός· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν ταξινομιῶν τούτων μόνον τὴν βάσιν ἔχουσιν ἐπιστημονικὴν, εἰσερχόμεναι δὲ εἰς τὰς δευτερευούσας διαιρέσεις καθίστανται μᾶλλον ἢ ἥττον κηλίετοι. Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἡ ἀνθρωπολογία κατέστη εἰδικὴ ἐπιστήμη φωτιζομένη διὰ τῆς ἐθνολογίας, τῆς γλωσσολογίας, τῆς ἱστορίας. Ἀλλ' ὅμως πολλὰ αὐτῆς σημεῖα μένουσιν ἔτι ἐν τῷ σκότει.

Αὐτόχθων τῆς Γουινέας.

γινώσκωμεν σήμερον εἶνε ὅτι ἡ ἀρχαιότης τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ἀξιοσημείωτος, ὅτι ἀφῆκε τὰ ὀστεῶδη αὐτοῦ λείψανα καὶ τὰ δειγμάτια τῆς βιομηχανίας αὐτοῦ ἐν τοῖς γεώμασι τοῖς ἀρχαιότεροις τῶν

παγετώνων, καὶ ὅτι ἔζη ἐν ταῖς χώραις ἡμῶν μετὰ τοῦ *ρέννου*, τοῦ *μαμμούθ*, τοῦ *μαλλοφόρου ρινοκέρωτος*, τῆς *ύαίρης*, κολοσσικίας τινος ἄρκτου καὶ τῶν λοιπῶν. Τρεῖς φυλαὶ ἀνθρώπων τουλάχιστον ἐπάτησαν τὸ ἔδαφος πρὸ τῶν χρόνων τῶν ἱστορικῶν καὶ πᾶσαι αὐταὶ φαίνεται ὅτι κατέλιπον ἀπογόνους, μετασχόντας τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ παρόντος πληθυσμοῦ τῆς Εὐρώπης. Βραδύτερον ἐγένετο ἐπιδρομὴ λαῶν ἐλθόντων ἐξ Ἀνατολῶν, ἐχόντων γνώσεις ὑπερέτερας, ἥτοι γινωσκόντων τὴν λείανσιν τοῦ λίθου, τὴν ἐξοικείωσιν τῶν ζῶων κτλ., τότε δ' οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους ἐξετοπίσθησαν. Βραδύτερον ἔτι ἕτεροι ἔφθασαν ἐξ Ἀνατολῶν μετὰ τοῦ ὀρειγάλκου. Αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ σιδήρου ἔρχονται κατὰ σειρὰν καὶ ἐκ τῆς μίξεως πάντων τούτων τῶν μεταναστῶν μετὰ τῶν πρώτων κατόχων σχηματίζονται δύο συμπλέγματα φυλῶν. Τὸ πρῶτον τῶν συμπλεγμάτων τούτων εἶνε ἀναστήματος ὑψηλοτέρου καὶ χρώματος καθαρωτέρου. Οἱ Βόρειοι *Γερμανοὶ* καὶ οἱ *Σκανδιναβοὶ* εἶνε οἱ παρόντες αὐτοῦ ἀντιπρόσωποι. Τὸ ἕτερον συμπέλημα ἐσχηματίσθη ἐκ φυλῶν μᾶλλον βραχυσώμων καὶ φαιῶν καὶ ἀντιπροσωπεύεται νῦν ὑπὸ τῶν ὀρειῶν τῶν Ἀλπεων, ὑπὸ τῶν νοτιῶν Γερμανῶν, τῶν Ἰταλῶν, τῶν *Auvergnats*, τῶν κάτω Βρεττανῶν, κτλ.

* *

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη καὶ παραδεχόμενοι τὰς μεγάλας διαιρέσεις τὰς γενομένας δεκτὰς ὑπὸ τοῦ *Quatrefages* διακρίνομεν σήμερον δύο διακεκριμένους κλάδους ἐν τῷ **λευκῷ στελέχει**, τὸν κλάδον τὸν *Ἰνδογερμανικόν* καὶ τὸν *Σημιτικόν*. Ὁ πρῶτος περιλαμβάνει τὸν μεγάλην πλειονοψηφίαν τῶν κατοίκων τῆς Εὐρώπης, τοὺς πληθυσμοὺς τοῦ Καυκάσου, τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Ἰνδοὺς. Ὁ δεύτερος ἐσχηματίσθη ἐκ τῶν ἀρχαίων Φοινίκων, τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῶν Ἀράβων. Ἡ λευκὴ φυλὴ εἰς τὴν ἀνήκωμεν ἔχει ὡς γενικούς χαρακτηριστὰς προσωπικὴν γωνίαν 80°—90°, πρόσωπον ὠσειδές, ρίνα μακρὰν καὶ προπεπτωκυῖαν, λευκὸν δέρμα ἐπιδεικτικὸν πολυαριθμῶν ἀποχρώσεων—ἀπὸ τοῦ ροδολεύκου χρώματος· μέχρι τοῦ βαθυφαίου—, κόμην μακρὰν εὐκαμπτον, ποικιλομένην λόγῳ χρώματος μεταξὺ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέλανος. Τὸ **κίτρινον στέλεχος**, ὅπερ χαρακτηρίζουσι χρῶμα κίτρινον, προεξέχοντα μῆλα, ὀφθαλμοὶ μικροὶ μέλανες ἐσχισμένοι λοξῶς, τρίχες μέλαιναί καὶ εὐθείαι, πώγων ἀραιός, περιλαμβάνει τοὺς Κινέζους τοὺς Ἰάπωνας καὶ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῶν Ἀσιατικῶν λαῶν τῶν συχνάκις νομάδων, οἵτινες καίπερ διαφέροντες πολὺ ἀπ' ἀλλήλων ὁμοιάζουσι κατὰ τὴν φυσιογνωμίαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρὸς τοὺς Κινέζους. Τοιοῦτοι εἶνε οἱ Μογγόλοι, ὧν λαμβάνεται συχνάκις τὸ ὄνομα πρὸς δήλωσιν ὀλοκλήρου τοῦ συνόλου τούτου, οἱ Μανδοχοῦ οἱ κατακτητὰί τῆς Κίνας, οἱ Τουνγκοῦσοι, οἱ Καλμοῦοι,

οἱ Τάρταροι, οἱ Τοῦρκοι (οἵτινες ἀπώλεσαν κατὰ μέρος τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν χαρακτήρας). Οἱ Φίννοι, οἱ Οὐγγροι, οἱ *Samoïedes*, οἱ Λάπωνες προσεγγίζουσιν ὡσαύτως πρὸς τοὺς Κιτρίνους καὶ ὀνομάζονται ἐνίοτε *Μογγολοειδεῖς*. Αἱ νῆσοι τῆς Μαλαισίας, ἡ *Μαδαγασκάρ*, τὰ ἀρχιπελάγη τῆς Πολυνησίας κατοικούνται ὑπ' ἀνθρώπων ἐχόντων ἰδιάζουσαν φυσιογνωμίαν διάμεσον ὑπὸ τινὰς ἐπόψεις μεταξὺ τῆς Κιτρίνης φυλῆς καὶ τῆς Μαύρης. Κατατάσσουσι τούτους γενικῶς εἰς ἰδιαίτερον σύνολον ὀνομαζόμενον *Μαλαῦο-πολυνησιοὶ*. Οἱ Μαῦροι διακεχυμένοι ὄντες ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἔχουσι γενικῶς τὸ δέρμα μέλαν, τὴν ρίνα πλατεῖαν καὶ λίαν σιμὴν, ἀδρᾶ τὰ χεῖλη καὶ προεξέχοντα, ἀραιὸν τὸν πώγων, τὴν κόμην μαλλώδη διατεθειμένην εἰς συνεχῆ τρίχουσι. Οἱ χαρακτήρες οὗτοι λίαν ὄντες κατάδηλοι παρὰ τοῖς Μαύροις καὶ τοῖς *Μορβοτοῦ* οἵτινες ἔχουσι τὸ χρῶμα καθαρότερον. Οἱ *Φοῦλοι* τοῦ Σουδᾶν ἔχουσι τὸ δέρμα σχεδὸν ἐρυθρόν· οἱ *Ὀττιετότσι* καὶ οἱ *Βοσχιμᾶνες* ἔχουσι αὐτὸ κίτρινον καὶ ἡ ἀσχημία καὶ ἡ μικρὰ νοημοσύνη, ἣν ἔχουσι, κατατάσσουσιν αὐτοὺς εἰς τὰς τελευταίας τάξεις τῶν ἀνθρώπων. Ἐν τῇ Μελανησίᾳ τῇ Ἰνδονησίᾳ καὶ τῇ Αὐστραλίᾳ εὐρίσκονται μαῦροι μὴ ὁμοιάζοντες πρὸς τοὺς Αἰθίοπας τῆς Ἀφρικῆς μηδὲ πρὸς ἀλλήλους. Τοιοῦτοι εἶνε οἱ *Παποῦ* εὐδιάγνωστοι ὄντες ἐκ τῆς μεγίστης αὐτῶν μαλλώδους κόμης, οἱ Νεγριτῶ, οἵτινες ἔχουσι εἰδοποιὸν διαφορὰν τὸ ὅλως μικρὸν αὐτῶν ἀνάστημα, ἐπὶ τέλους οἱ Αὐστραλιῶται, ὧν αἱ μακρὰί κόμαι πίπτουσιν εἰς βοστρύχους, κυμαινόμενους μόνον περὶ τὴν κεφαλὴν.

* *

Ὁ νέος κόσμος ἐμφανίζει, λόγῳ τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ καὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ περιέχοντος, πληθυσμὸν ποικιλλότερον ἔτι. Πρὸς Βορρᾶν εἶνε οἱ Ἐσκιμῶ ὄμοροι ὄντες πρὸς τὰς πολιτικὰς χώρας, οἵτινες ἀναμιμνήσκουσι διὰ τοῦ μικροῦ αὐτῶν ἀναστήματος καὶ τῶν ἡθῶν τοὺς *Samoïedes* καὶ τοὺς Λάπωνας. Ἐπειτα ἔρχονται οἱ ἐρυθρόδερμοι κατατασσόμενοι εἰς ἰδιαίτεραν φυλὴν χαρακτηριστιζομένην ἐκ τῆς ἐξεχούσης καὶ ἀνακεκαμμένης ρινὸς καὶ ἐκ τῆς μελαίνης καὶ εὐθείας κόμης. Οἱ Μεξικανοὶ καὶ οἱ Περουθιανοὶ ἀφικόμενοι εἰς τινὰ βαθμὸν πολιτισμοῦ κατὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀμερικῆς· οἱ Βοτοκοῦδοι ἀναμιμνήσκοντες μικρὸν τι, ὡς λέγεται, τοὺς Κινέζους· ἐπὶ τέλους οἱ Παταγόνες οἱ μεγαλόσωμοι, οἱ Ἀρχυκανοὶ καὶ οἱ Φουεγιανοὶ, οἱ οὐδὲν ἔχνος πολιτισμοῦ ἐπιδεικνύμενοι καὶ ἐκ τῶν ἀθλιεστάτων ὄντες.

«Ὅσον ποικίλοι καὶ ἂν ὦσιν αἱ μορφαὶ δι' ὧν περιεβλήθη ὁ ἀνθρωπος ἐν τοῖς διαφόροις κλίμασι, λέγει ὁ Ἐδμόνδος Perrier, παρατηροῦνται μεταξὺ τῶν μορφῶν τούτων πάντα τὰ δυνατὰ διάμεσα· δυνατόι τις νὰ μεταβῇ ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην δι' ἀπειριθμῶν μεταβάσεων ἀνεπαίσθητων· ἄτομά τινα παρυσιάζουσι χαρακτήρας οὕτω μικτοῦς ὥστε ἀδυνατεῖ

τις να συγκατατάξῃ αὐτὰ εἰς ὠρισμένην τινα φυλήν. Ὅθεν εἶνε προφανές ὅτι μεταξύ τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν οὐδεμία ὑπάρχει ὁροθεσία εὐδηλος· τούναντίον δὲ οὐδὲν γινώσκωμεν διάμεσον ὃν μεταξύ τοῦ κατωτάτου ἀνθρώπου καὶ τοῦ Γορίλλου τοῦ ἀνωτάτου τῶν πιθήκων. Αἱ ἀνθρώπιναι λοιπὸν φυλαὶ θεωροῦνται ἀποτελοῦσαι ἓν μόνον ὄλον καθαρῶς κεχωρισμένον, ὅπερ ὠνόμασθη *ἀνθρώπινον εἶδος*.

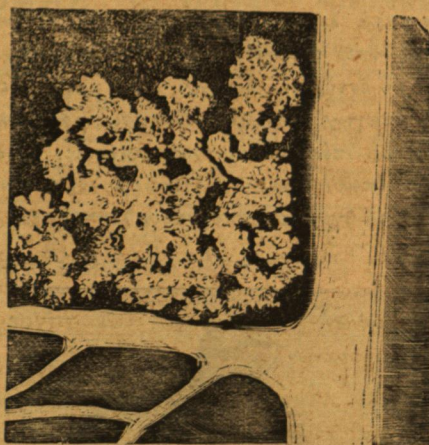
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΙΟΥ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὄσων ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τοῦ «Προμηθέως» ἐγράψαμεν περὶ τῆς καταστρεπτικῆς ταύτης νόσου τῶν ἀμπέλων, προσθέτομεν σήμερον καὶ τὰ ἐξῆς. Εἶνε ἀληθές ὅτι τὰς μεγαλύτερας καταστροφὰς ἐπιφέρει ἡ νόσος αὕτη εἰς τὰς ἀμπέλους τῶν βορειοτέρων χωρῶν, ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἔπεται ὅτι καὶ εἰς πάντα ἐν γένει τὰ κλίματα, ὅταν ἐνσκήψῃ ὁ μικροσκοπικὸς οὗτος μύκης ἐπὶ τῆς ἀμπέλου καὶ τύχῃ τῶν καταλλήλων περιστάσεων, δὲν θὰ λάβῃ μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν. Αἱ δὲ πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ εὐνοϊκαὶ περιστάσεις ἀνεφέραμεν ὅτι εἶνε ἡ ὑγρασία, αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ καὶ θερμοκρασία 25°—30° K.

Κατὰ τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ κ. E. Prillieux, ἐνῶ τὸ προπαρελθὸν ἔτος τὸ περονοσπόριον ἔδειξε σημεῖα τῆς ἐμφανισέως του μετὰ τὴν 10ην Ἰουνίου, τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ἐγένετο κατὰ 20 περίπου ἡμέρας προἰμωτέρα, καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ἐνέσκηψε καὶ ἐπὶ ἀμπέλων καὶ προσέβαλε κλήματα, τὰ ὅποια προηγουμένως ἐπανειλημμένως καὶ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιμελείας εἶχον διαβραχεῖ διὰ διαλύματος θεϊκοῦ χαλκοῦ καὶ ἀσβέστου. Ἡ ἀπόροπος καὶ πρῶτος αὕτη ἐμφάνισις τοῦ περονοσπορίου ἀπεδόθη εἰς τὴν ἐπικράτησιν καιροῦ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐκτάκτως βροχεροῦ καὶ μετὰ καταιγίδων. Καὶ πράγματι, καθ' ἃς ἔλαβε πληροφορίας τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Μαΐου, ὅτε ἀνεφάνησαν αἱ πρῶται κηλίδες τοῦ περονοσπορίου, ὁ καιρὸς ἦν βροχερώτατος καὶ μετὰ καταιγίδων, ἰδίως δὲ τὴν 25, 26, 27, 28 καὶ 29 Μαΐου. Ἐκ τούτου ὀρμώμενος ὁ κ. Prillieux συμβουλεύει τοὺς ἀμπελοκτῆμονας εἰς τοιαύτας περιστάσεις νὰ μὴ μένουν ἀργοί, ἀλλὰ νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὰς ψεκασεὶς πρὸς προφύλαξιν τῶν νεαρῶν ἀναπτυσσομένων φύλλων.

Ὡστε ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι ὁ τόπος μας εἶνε μεσημβρινός καὶ ὅτι ἐπομένως τὸ κακὸν δὲν δύναται νὰ λάβῃ μεγάλην ἐξάπλωσιν καὶ νὰ προξενήσῃ μεγάλας καταστροφὰς, καθόλου δὲν πρέπει νὰ μᾶς βαυκαλίξῃ, ἀλλὰ πρέπει νὰ πολεμηθῇ καὶ νὰ πολεμηθῇ δραστηρίως τὸ κακὸν ἤδη, ὅτε εἶνε περιορισμένον εἰς ὀλίγα μόνον

μέρη. Πρὸς τοῦτο δ' ἔχουσι καθήκον οἱ ἀρμόδιοι οὐχὶ νὰ διδάσκωσι μόνον τοὺς ἀμπελοκτῆμονας τῶν Πατρῶν τίς ἀσθένεια εἶνε ὁ περονόσπορος καὶ πῶς θὰ τὴν καταπολεμήσωσιν, ἀλλὰ νὰ τοὺς παρακινήσωσι, νὰ τοὺς ἐξαναγκάσωσιν, ἐὰν εἶνε δυνατόν, νὰ προμηθευθῶσι ψεκαστήρας ἐκ τῶν ἐν ἄλλαις χώραις ἐν χρήσει ὄντων (Noël, Risley, Pilter-Bourdil), καὶ νὰ τοὺς διδάξωσι πρακτικῶς τὴν παρασκευὴν τῶν διαλυμάτων, περὶ ὧν λεπτομερεῖς πληροφορίας ἀνεγράψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον, ὡς καὶ τὰς μεθόδους, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλῶς ἡ προφύλαξις τῶν ἀμπέλων τὸσον ἀπὸ τοῦ περονοσπορίου, ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων συγγενῶν τούτῳ ἀσθηνειῶν.

Ὅψις περονοσπορίου τῆς ἀμπέλου ἐπὶ τῆς κατωτέρας ἐπιφανείας φύλλου.

Μεγέθυνσις κατὰ 40 φορές (Prillieux).

Ὡς φάρμακα κατὰ τοῦ περονοσπορίου ἀποτελεσματικὰ θεωροῦνται, κατὰ τὰ πορίσματα τῶν πολυαριθμῶν δοκιμῶν, αἵτινες μέχρι τοῦδε ἐγένοντο ἐκεῖ ὅπου καταστρεπτικώταται ἀπέβησαν αἱ ἀσθένειαι αὐταί, ἰδίως ὅσα καὶ καθ' ἣν ἀναλογίαν ἀνεγράψαμεν αὐτὰ εἰς τὸ φύλλον τῆς προπαρελθούσης Κυριακῆς. Πᾶσα ἄλλη θεραπεία εἴτε διὰ θεῖου, εἴτε δι' ἀσβέστου καὶ θεῖου ἐφαρμοζομένη κατὰ τοῦ περονοσπορίου εἶνε ἐπιπολαία καὶ ἐλάχιστα, ἀν' οὐχὶ οὐδὲ ὀλίως, ἐπωφελής.

Τὸ ὅτι δὲ ἡ χρῆσις τοῦ θεϊκοῦ χαλκοῦ δύναται νὰ γίνῃ πρόξενος βλάβης κατὰ τὴν βρῶσιν τῶν σταφυλῶν καὶ τοῦτο δὲν εἶνε ἀκριβές. Πράγματι ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα καὶ διεσχυρίσθησαν πολλοὶ ὅτι τὰ ἄλατα τοῦ χαλκοῦ εἶναι οὐσίαι ἐπιβλαβεῖς διὰ τὴν δημοσίαν υγίαν, δι' ἣ καὶ ἐγένοντο πολλὰ πειράματα καὶ παρατηρήσεις· ἐκ τούτων ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι ὁ χαλκὸς διὰ τῆς τρυγίας τῆς σταφυλῆς κατακρημνίζεται ἐν ἀδιαλύτῳ καταστάσει καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶνε ἀβλαβής, καὶ ὅτι ἄλλως τε, ὅταν ἡ διάβρεξις γίνηται διὰ ψεκαστήρος ἐπιτηδείως, ἀνεπαίσθητα ἴχνη χαλκοῦ ἐπικάθηνται ἐπὶ τῶν σταφυλῶν μὴ δυνάμενα νὰ προξενήσωσιν οὐδεμίαν βλάβην.